

РЕШЕНИЕ

№ 4848

гр. София, 20.07.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 42 състав, в публично заседание на 28.05.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калин Куманов

при участието на секретаря Росица Б Стоева и при участието на прокурора Михаела Николаева, като разгледа дело номер **9756** по описа за **2019** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във вр.с чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Образувано е по искова молба вх.№ 26196/26.08.2019 г. по описа на Административен съд-София град, подадена от В. Б. Н. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], чрез адв.З., срещу Столичната дирекция на вътрешните работи, с която се претендира присъждане на сума в размер на 5001 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди вследствие на изразено с действие волеизявление на полицейски орган при 05 РУП - СДВР, представляващо административен акт по смисъла на чл.21, ал.1 от АПК, изразяващ се в задържане в 05 РУП-СДВР на В. Б. Н. на 28.08.2014 г., което по съдебен ред е обявено за нищожно, ведно със законната лихва от 12.05.2015 г. (датата на влизане в сила на съдебното решение за обявяване на нищожността), до окончателното изплащане на сумата, както и съдебните разноски по делото.

Ищцата твърди, че вследствие на задържането е изпитала силен стрес и душевен дискомфорт. Изтъква, че изобщо не е било необходимо да бъде задържана, тъй като е следвало единствено да ѝ се връчи призовка. Допълва, че изпадането във влошено емоционално състояние, причинено от горепосоченото задържане, е довело до невъзможност да кърми 4-месечното си бебе, поради спиране на кърмата ѝ. В тази връзка счита, че попада в хипотезата на увредено лице по смисъла на ЗОДОВ. Претендира разноските по производството. В с.з. ищцата не се явява, а

пълномощникът ѝ адв.З. моли Съда да уважи иска. Претендира разноски. Представя писмени бележки с подробни съображения.

Ответникът - Столичната дирекция на вътрешните работи - чрез юк.Г. е представил писмен отговор (л.13), в който оспорва иска. В с.з. чрез юк.Г. поддържа отговора по иска, моли за отхвърлянето му, а при условията на евентуалност да бъде присъдено обезщетение по справедливост, и за присъждане на юрисконсултско възнаграждение. Представя писмени бележки с подробни съображения.

Представителят на С. градска прокуратура намира иска за неоснователен, а при условията на евентуалност предлага да бъде присъдено обезщетение по справедливост.

Административен съд-София град, след като прецени поотделно и в съвкупност събраните в настоящото производство доказателства, намира за установено следното:

С оглед твърденията в исковата молба е формулиран петитум, съответен на претенция с основание в чл.1, ал.1 от специалния закон – ЗОДОВ, като се твърди, че ответникът следва да отговоря при условията на специалната деликтна отговорност за вредите, причинени на ищцата от порочно задържане, съобразно изискването на ЗОДОВ. Налице е административен акт, обявен за нищожен по съдебен ред. Ищецът има правен интерес да търси съдебна защита по исков ред, като исковата молба е подадена от надлежно упълномощен адвокат. Това налага извода за процесуалната допустимост на предявения иск.

От фактическа страна по делото Съдът намира за установено:

С Решение № 2489 от 09.04.2015 г., постановено от Административен съд- София град по адм.дело № 9211/2014 г., е обявена нищожността на изразено с действие волеизявление на полицейски орган при 05 РУП - СДВР, представляващо административен акт по смисъла на чл.21, ал.1 АПК, изразяващ се в задържане в 05 РУП-СДВР на В. Б. Н. на 28.08.2014 г. Посоченото решение е влязло в сила на 12.05.2015 г.

От посоченото решение на АССГ се установява, че с постановление от 04.07.2014 г. по досъдебно производство № 108/2014 г. по описа на Областна дирекция на МВР – В., издадено от мл.разсл.полицай Д., и справка от автоматизирана информационна система за издирвани лица "ИД-НШИС II", съдържаща данни от телеграма № 32786/14.08.2014 г. на ГДНП, В. Б. Н. е била обявена за общодържавно издирване, поради невъзможността на същата да бъде връчена призовка за явяването ѝ като свидетел по досъдебното производство. С постановление за обявяване на лице с установена самоличност на общодържавно издирване във връзка с досъдебно производство № 108/2014 г., по описа на ОД на МВР – В. е постановено да се обяви за общонационално издирване лицето В. Б. Н. и на същата е наложена мярка "установяване на адрес". Наредено е при установяване на лицето на същото да бъде връчена призовка за явяване на разпит.

По адм.дело № 9211/2014 г. на АССГ е приложено копие от книгата за задържаните лица, в която е вписано задържането на В. Б. Н. на 28.08.2014 г. След задържането е съставен протокол за личен обиск и от лицето е подписана декларация. Липсва вписване в книгата за извършено връчване на призовка за явяване като свидетел. Липсват и други доказателства, от които да се установява изпълнение на посоченото действие. Приложената по делото призовка, адресирана до В. Б. Н. да се яви като свидетел по досъдебно производство № 108/2014 г. по описа на ОДМВР – В. не е подписана от лицето, с оглед на което не е осъществено връчване на призовката.

По делото бяха разпитани следните свидетели:

М. Б. П.. Свидетелят сподели, че познава ищцата, която е била негов адвокат, когато е бил задържан в Следствения арест-гр.С.. поради това, че тя е била задържана, се е отказала да води делото на свидетеля под № 2808/2014 г. На датата на нейното задържане тя е трябвало да дойде сутринта в ареста, за да разговарят за мярката му за неотклонение. Ищцата е дошла късния следобед, като е казала на свидетеля, че сутринта е била неправомерно задържана. Била е доста разстроена и неадекватна, хълцала е и е казвала, че не се чувства добре. Не е могла да дойде пред съда и за първата му мярка задържане под стража, затова той е ангажирал друг адвокат. Свидетелят знае, че ищцата има дете, родено през 2014 г., и през същата година е родено неговото дете. По този повод са се заговорили и тя споделила, че е спряла да кърми, защото ѝ е спряла кърмата от силен стрес. Ищцата е била притеснена какво ще говори пред колегите си. След два месеца отново са се видели, тя е изглеждала посърнала и потисната, казала е, че колегите я гледат по странен начин. След време, при нова среща ищцата пак е казала, че не се чувства добре.

К. Д. С.. Свидетелят познава ищцата, тъй като е неин колега адвокат. От нея е узнал, че през 2014 г. или 2015 г. е имало инцидент с нея и органите на реда. Била е на дело сутринта, но преди да отиде на делото, е била задържана от органите на реда. Когато са се видели в Бюрото, тя е изглеждала притеснена и уплашена, не е могла да повярва, че това ѝ се е случило. Непрекъснато е говорела за това задържане. Била е притеснена за доброто си име като адвокат. Заявявала е, че е била задържана неправилно, трябвало е да ѝ връчат призовка. От този случай вече е била по-различна в продължение на доста месеци. По това време ищцата е имала дете на няколко месеца и е казала, че ѝ е спряла кърмата от стрес. В това състояние е била повече от година. През това време свидетелят я е виждал повече от десет пъти.

Съдът ще обсъди свидетелските показания при излагане на правните си изводи.

При така установената по делото фактическа обстановка Съдът достигна до следните правни изводи:

Ищцата твърди, че в резултат от незаконен в най-общия смисъл на понятието акт на държавен орган при изпълнение на административна дейност е претърпяла неимуществени вреди, поради което същата има качеството на надлежен ищец по смисъла на чл.1, ал.1 ЗОДОВ. От наведените в исковата молба фактически твърдения и заявления петитум Съдът приема, че се търси отговорност на държавата за вреди, причинени от административен орган при и по повод административна дейност с правно основание чл.1 от закона. Ищцата е изложила твърдения, че в резултат от нищожен акт на ответника при осъществяване на правнорегламентирана дейност са ѝ причинени вреди от неимуществен характер, които държавата следва да обезщети чрез органа, от чиито действия и бездействия са настъпили същите.

Нормата на чл.45, от Закона за задълженията и договорите, намираща се на първо място в дял "Непозволено увреждане, находящ се в част II на закона "Източници на задълженията", регламентира принципа, че всеки е длъжен да поправи вредите, които виновно е причинил другиму.

ЗОДОВ доразвива този принцип, като създава облекчен ред за ангажирана отговорността на държавата за причинените на нейните граждани вреди от органите на администрацията при изпълнение на административна дейност.

Съгласно чл.1, ал.1 ЗОДОВ правото на обезщетение възниква, когато са претърпени вреди от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на органи или

длъжностни лица на държавата или общината при или по повод изпълнение на административна дейност. Основателността на иска предполага предварителното установяване на точно определени от законодателя кумулативно налични предпоставки: незаконосъобразен административен акт или незаконосъобразно действие или бездействие на административен орган или длъжностно лице на държавата или общината; този акт да е отменен по съответен ред; да е настъпила вреда от такъв административен акт, действие или бездействие; да е налице пряка и непосредствена връзка между постановения незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие и настъпилата вреда. Съгласно чл.4 ЗОДОВ обезщетение се дължи за всички вреди - както имуществени, така и неимуществени, които са пряка и непосредствена последица от увреждането. Цитираната правна норма сочи, че следва да се установи наличието на причинна връзка между вредите и незаконния административен акт, действие или бездействие, като елемент от горепосочения фактически състав, от който възниква обезщетителната отговорност на държавата. Основен елемент от състава на чл.1 ЗОДОВ е вредата. Същата се схваща като промяна чрез смушаване, накърняване и унищожаване на имуществото на едно лице, субективните му права, телесна цялост, душевност или психическо състояние. Това е отрицателната последица от увреждането, която засяга неблагоприятно правата и защитените от правото блага на увредения. Под "пряка и непосредствена" следва да се разбира тази вреда, която следва закономерно от незаконосъобразния административен акт, действието или бездействието на съответния административен орган, по силата на безусловно необходимата връзка между тях. Казано с други думи, причинна връзка е налице, когато вредите са в резултат на увреждането, настъпили са по повод на него и във връзка с него. При липсата на който и да е от елементите на посочения фактически състав не може да се реализира отговорността на държавата по реда на чл.1, ал.1 ЗОДОВ.

Доказателствената тежест за установяване наличието на всички предпоставки за реализиране на отговорността се носи от ищеца, търсещ присъждане на обезщетение, съобразно общото правило на чл.154, ал.1 ГПК във вр.с чл.144 АПК за разпределение на доказателствената тежест. За да бъде уважен искът за вреди, следва доказването на фактите от хипотезата на правната норма да е пълно.

Съдът съобрази разпоредбата на чл.72, ал.1 ЗМВР, в която са регламентирани случаите, при които се извършва задържане на лице от страна на полицейските органи. Съгласно изискването на чл.74, ал.1 от закона за лицата по чл.72, ал.1 ЗМВР се издава писмена заповед. Не се съдържа изключение от изискването за издаване на писмена заповед, независимо от основанието за задържане. Такова е регламентирано с нормата на чл.11, ал.6 от Инструкция № Из-1711 от 15.09.2009 г. за оборудването на помещенията за настаняване на задържани лица в структурите на Министерството на вътрешните работи и реда в тях (издадена от министъра на вътрешните работи, обн., ДВ, бр. 78 от 2.10.2009 г. - действаща към момента на процесното задържане). Според посочената норма, заповед за задържане не се издава на лица, за които е постановено принудително довеждане. В случая с постановление от 04.07.2014 г. по досъдебно производство № 108/2014 г. по описа на ОД на МВР – В. е постановено общодържавно издирване на В. Б. Н., с цел връчване на призовка, но не е постановено спрямо лицето да се извърши принудително довеждане, нито задържане. Следователно случаят не попада в хипотезата на чл.11, ал.6 от Инструкция № Из-1711 от 15.09.2009 г. и е следвало да се издаде писмена заповед, съгласно изискването на

чл.74, ал.1 ЗМВР. Ето защо издаденият акт, различен от предписания в закона, не би могъл да породи предвидените от закона последици. Задържането е било лишено от основание. Дори адресираната до ищцата призовка да се яви като свидетел по досъдебното производство не е подписана от лицето, с оглед на което не може да се приеме, че е осъществено връчване. Налага се изводът, че задържането на Н. е било самоцелно и е от естество да й причини претендираните вреди.

С оглед изложеното Съдът намира, че е изпълнена първата предпоставка на сложния фактически състав на чл.1, ал.1 ЗОДОВ – налице е изразено с действие волеизявление на полицейски орган при 05 РУП - СДВР, представляващо административен акт по смисъла на чл.21, ал.1 АПК, изразяващ се в задържане на ищцата в поделение на МВР. Този акт е прогласен за нищожен по надлежния ред, като няма спор, че постановеният съдебен акт е влязъл в законна сила.

В исковата молба се твърди, че арестът на ищцата, както и престоят ѝ в районното управление, са ѝ причинили отрицателни емоции. Св.П. даде показания, че ищцата е била разстроена и неадекватна, хълцала е и е казвала, че не се чувства добре. Показанията му отразяват непосредствени впечатления, възприети в най-близък момент след психотравматичното увреждане, причинено от ареста и поради това са достоверни. Свидетелят е възприел притеснението на ищцата за доброто ѝ име пред нейните колеги. В същия смисъл са и показанията на св.С., който допълни, че тя е изглеждала притеснена и уплашена, не е могла да повярва, че това ѝ се е случило; непрекъснато е говорела за това задържане. И двамата свидетели споделиха за притесненията на ищцата, във връзка с това, че е спряла да кърми малкото си дете, поради спиране на кърмата ѝ от силен стрес. Св.П. и св.С. дадоха показания и за продължителността на негативните изживявания на ищцата, както и за тяхното отражение върху психиката ѝ. Според П. и след два месеца тя отново е изглеждала посърнала и потисната, казала е, че колегите я гледат по странен начин. В същото състояние е била и по-късно, при нова тяхна среща. Според С. в това състояние тя е била повече от година като през това време свидетелят я е виждал повече от десет пъти. Свидетелските показания са последователни, логични и непротиворечиви, поради което се кредитират с доверие от Съда.

Предвид на изложените данни Съдът намира, че действително ищцата е претърпяла неимуществени вреди както на основание, че е била задържана без правно основание, така и че е следвало да обяснява за случая на своя подзащитен и на колегите си. Нормални и логични в житейски аспект са и данните, изнесени от свидетелите за реакцията на ищцата по отношение на репутацията ѝ в очите на нейните колеги. Свидетелите не споделиха лично възприети негативни последствия или оценки, засягащи личността на ищцата, свързани с нейната работа, но това не опровергава извода, че тя е изпитала неудобство и поради това негативни емоции заради невъзможността да осъществи адекватна адвокатска защита на св.П., а и впоследствие пред колегите от съсловие. Доказано е настъпването на вредите както на датата на задържането, така и в дългосрочен план след това. В конкретния случай са настъпили неимуществени вреди по време на задържането – негативни емоционални преживявания, които са търпени и впоследствие, най-малкото е имало период, в който по твърденията на Н. е изпитвала преживян стрес и шок от задържането, който период Съдът следва да преценява житейски.

Без основание в закона са нарушени основни права на ищцата, защитени по чл.5, § 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, поради

което ѝ се дължи обезщетение от държавата. Установяват се и останалите две предпоставки по чл.1, ал.1 вр.с чл.4 ЗОДОВ - претърпени неимуществени вреди, които са в пряка причинно-следствена връзка с нищожния административен акт за задържане на ищцата 05 РУП-СДВР.

В чл.4 ЗОДОВ не са установени критерии за определяне на размера на обезщетението за неимуществени вреди. Съгласно § 1 от ДР на закона за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на гражданските и трудовите закони. В настоящия случай приложение намира разпоредбата на чл.52 ЗЗД. Съгласно тази трайно установена съдебна практика, понятието "справедливост" не е абстрактно, а е свързано с преценката на редица конкретни, обективно съществуващи при всеки отделен случай обстоятелства, които следва да се вземат предвид от съда при определяне на обезщетението за неимуществени вреди. Такива критерии са личността на увредения, видът, интензитетът и продължителността на увреждането, съпоставени със състоянието на ищеца преди него, отражението върху личния, обществен и професионалния му живот. Във всички случаи на приложение на чл. 52 ЗЗД, база при определяне на паричното обезщетение за причинени неимуществени вреди са стандартът на живот в страната и средностатистическите показатели за доходи по време на възникване на увреждането. Неимуществените вреди са конкретно определими и присъденото парично обезщетение за тях следва да съответства на необходимостта за преодоляването им, да е достатъчно по размер за репарирването им в съответствие с общоприетия критерий за справедливост и с оглед особеностите на конкретния случай. Същевременно обезщетението не следва да надвишава този достатъчен и справедлив размер, необходим за обезщетяването на конкретно претърпените неимуществени вреди.

Нанесените неимуществени вреди на ищцата се изразяват в отрицателни емоционални и психически изживявания. Съдът намира в конкретния случай, че следва да съобрази като обстоятелство и грубото нарушаване на закона - разпореждането ищцата да бъде задържана единствено с цел да ѝ бъде връчена призовка, която цел в крайна сметка дори не е реализирана и призовката е останала невръчена. Интензитетът на породените негативни емоционални преживявания, поради социалната роля на ищцата като лице, способстващо в борбата за законност, правда и справедливост, не може да се определи като нисък. Ето защо за претърпените неимуществени вреди по критериите за справедливост ищецът следва да бъде обезщетен със сумата от 1000 лв. В този размер искът следва да бъде уважен, като за разликата над 1000 лв. до пълния размер на предявения иск от 5001 лв. претенцията следва да бъде отхвърлена като неоснователна и недоказана.

С оглед частичната основателност на главния иск, частично основателен се явява и акцесорния иск за присъждане на законната лихва, върху сумата на обезщетението. Съгласно т.4 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. на ВКС по тълк.гр.дело № 3/2004 г. на ОСГК, при незаконни актове на администрацията началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението е влизане в сила на решението, с което се отменят унищожаемите административни актове. Следва да бъде уважена и претенцията за лихви като акцесорно вземане, на основание чл.86 ЗЗД, считано от 12.05.2015 г. (датата на влизане в сила на съдебното решение за обявяване на нищожността), до окончателното изплащане на задължението.

В съответствие с нормата на чл.81 ГПК Съдът следва да се произнесе по претенциите на страните за присъждане на разноски. Ищцата е представила списък по чл.80 ГПК, с който е заявила разноски в размер на 510,97 лв., включваща държавна такса (10 лв.), ведно с банкова комисионна (0,97 лв.) и адвокатско възнаграждение (500 лв.). Съдът установи, че за настоящото производство е предвидена специална разпоредба по отношение на направените разноски във връзка с производството. Нормата на чл.10, ал.3 ЗОДОВ предвижда, че при частично уважение на иска съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството, както и да заплати на ищеца внесената държавна такса; съдът осъжда ответника да заплати на

ищеца и възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с уважената част от иска. Ето защо в полза на В. Б. Н. трябва да се присъдят сторените от него разноски по делото, състоящи се от внесената държавна такса изцяло. Не следва да се присъжда и претендираната сума от 0,97 лв. за банкова комисионна, за превод по сметка на АССГ на дължимата държавна такса, тъй като тя не съставлява подлежащи на възстановяване съдебни разноски по смисъла на чл.78, ал.1 ГПК. Това е така, защото самият вносител на държавната такса е избрал този начин на заплащането ѝ – чрез банков превод, а не на каса в АССГ, в който случай не би платил такса за банков превод. В полза на ищцата следва да се присъди и възнаграждение за процесуално представителство съразмерно с уважената част от иска. Същото се установи в размер на 99,99 лв. На ответника не следва да се присъжда претендираното юрисконсултско възнаграждение, тъй като делото е образувано на 26.08.2019 г., когато е в сила разпоредбата на чл.10, ал.3 ЗОДОВ (ред. ДВ, бр.43 от 2008 г.), и същата не предвижда възможност за присъждане на разноски за ответника, и по аргумент на § 6 ПЗР на ЗИДЗОДОВ. При отхвърляне на претенцията за разноски, съобразно константната практика на ВКС, не се постановява нарочен диспозитив.

Така мотивиран, Съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Столичната дирекция на вътрешните работи да заплати на В. Б. Н. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], обезщетение за неимуществени вреди вследствие на изразено с действие волеизявление на полицейски орган при 05 РУП - СДВР, представляващо административен акт по смисъла на чл.21, ал.1 от АПК, изразяващ се в задържане в 05 РУП-СДВР на В. Б. Н. на 28.08.2014 г., което по съдебен ред е обявено за нищожно, в размер на 1000 лв., ведно със законната лихва от 12.05.2015 г., до окончателното изплащане на сумата.

ОТХВЪРЛЯ иска на В. Б. Н. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], за обезщетение за неимуществени вреди от същото волеизявление, за разликата над уважения размер от 1000 лв. до пълния предявен размер от 5001 лв., ведно със законната лихва, считано от 12.05.2015 г., до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА Столичната дирекция на вътрешните работи да заплати на В. Б. Н. от [населено място], ЕГН: [ЕГН], разноски по делото в размер на 109,99 лв. (сто и девет лева и 99 ст.).

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба или протест пред Върховния административен съд, в 14-дневен срок от съобщаването на страните за неговото изготвяне.

СЪДИЯ: